

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจในฐานะ Smart Office
เพื่อนำรัฐบาลไทยสู่ Smart Government
จากบทเรียนความสำเร็จของนโยบาย Smart Nation
แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์

ชยสิทธิ์ จิตรามวงศ์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

บทนำ

เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2508 รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ประกาศแยกตัวจากสหพันธรัฐมาเลเซียซึ่งต่อมา รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ประกาศว่า ในวันที่ 9 สิงหาคม ของทุก ๆ ปีถือเป็นวันชาติแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ ขณะนั้น ประเทศเกิดใหม่แห่งนี้เป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก หรือ Small Nation ที่แทบจะไม่มีทรัพยากรทางธรรมชาติและพื้นที่สำหรับการเกษตร ประกอบกับระบบราชการและการบริหารประเทศในขณะนั้นที่เต็มไปด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ผ่านไปกว่าครึ่งศตวรรษ ขณะนี้ปัจจุบันสาธารณรัฐสิงคโปร์กลายเป็นเมืองท่าที่ทันสมัยและร่ำรวยที่สุด มีระบบราชการที่มีประสิทธิภาพที่สุดและได้รับการกล่าวถึงในฐานะรัฐเทคโนโลยีที่บริหารงานอย่างมีวิสัยทัศน์และทรงประสิทธิภาพ

บนอัตลักษณ์ทาง รวมถึงประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีที่สุดในไม่แพ้ชาติยุโรป และความหลากหลาย เชื้อชาติ การรักษาอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของตนไว้ ซึ่งส่งผลให้เกิดความสมานฉันท์เป็นชาติพันธุ์เดียวกันภายในแต่ละกลุ่มเชื้อชาติอันเป็นพื้นฐานของการรักษาความมั่นคงของชาติด้วย

บทเรียนจากสาธารณรัฐสิงคโปร์

ในช่วงระยะเวลากว่า 1 ทศวรรษที่ผ่านมาสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ดำเนินการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาประเทศ “Intelligent Nation 2015” ซึ่งขับเคลื่อนโดย Info-communications Development Authority of Singapore (IDA) หรือสำนักงานเพื่อการพัฒนาการสื่อสารสารสนเทศแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความพร้อมและเป็นแหล่งของเทคโนโลยี รวมถึงมีโครงสร้าง

พื้นฐาน ทรัพยากรด้านบุคคลและภาคธุรกิจ ที่มีคุณภาพ ซึ่งแผนดังกล่าวสิ้นสุดลงในปี 2558 และสิงคโปร์ประกาศความสำเร็จใน แผนดังกล่าวแล้ว ต่อมาสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ กำหนดวิสัยทัศน์ใหม่เรียกว่า “Smart Nation” ซึ่งมีเป้าหมายภายในปี 2573 โดยการที่จะเป็น Smart Nation จะต้องมีการ พัฒนาด้านรัฐบาล (Smart Government) ด้านเมือง (Smart City) และด้านประชาชน (Smart Citizen) เป้าหมายคือการทำให้ผู้คน ที่อยู่ในสิงคโปร์มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การสร้างโอกาสทางธุรกิจและการส่งเสริม ความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดังจะ เห็นได้จากสุนทรพจน์ของ Mr. Lee Hsien Loong นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐ สิงคโปร์ที่ได้กล่าวให้มีความสำคัญถึงการเป็น Smart Nation ว่า “*Why Smart Nation Smart Nation is Singapore’s vision to be an economically competitive global city and a liveable home. It is a whole-of - nation movement to harness digital technologies to build a future Singapore, to improve living and build a closer community, empower citizens to achieve their aspirations through good jobs and opportunities, and encourage businesses to innovate and grow.*”

จากการอบรมข้าราชการผู้มี ผลสัมฤทธิ์สูง รุ่นที่ 13 ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ถึง การพัฒนาของรัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยได้เรียนรู้ถึงแนวพัฒนาประเทศภายใต้ แนวคิด Smart Nation ที่มุ่งเน้นสู่ผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินการ (Competent Government) และความโปร่งใส (Governance) โดยผ่าน การร่วมมือและประสานงานกันระหว่าง หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ผ่านการบริหารจัดการด้านข้อมูลที่มีคุณภาพ จากระบบฐานข้อมูลกลางทางการเงินของ ภาครัฐ (Big data) และการวิเคราะห์ข้อมูล อย่างชาญฉลาด Data Analytics ซึ่งมี ประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง วิสัยทัศน์ของประเทศ ที่เคยเป็น Small Nation สู่ Smart Nation คือ การก้าวไปเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำสำคัญของโลก สิงคโปร์กำลังวางยุทธศาสตร์เพื่อนำ ประเทศและประชาชนของตนไปสู่การเป็น ประเทศแรกของโลกที่สามารถนำเอาความ ได้เปรียบในการเข้าถึงข้อมูลด้านเทคโนโลยี (Information Technology : IT) มาใช้ในการ แก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ อาทิ ความแออัดของประชากร สังคมสูงอายุ การสาธารณสุข การศึกษาการคมนาคม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เป็นต้น ทั้งนี้ ภายใต้ยุทธศาสตร์ "E3A" คือ " Everyone, Everything, Everywhere,

and All the time" หรือ “เชื่อมต่อทุกคน ทุกสิ่ง ทุกที่และทุกเวลา” หมายถึงมี Digital Platform ในด้านฐานข้อมูลและมีการเปิดเผยข้อมูล ในลักษณะ Open Data เพื่อให้ประชาชน หรือผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลที่สนใจได้ ทุกที่และทุกเวลาผ่านการนำระบบ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคมที่ ทันสมัยมาใช้เชื่อมโยงด้านข้อมูล เพื่อสร้าง คุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชน สร้างสังคมให้ น่าอยู่และปลอดภัยและที่สำคัญคือสร้าง โอกาสทางธุรกิจและส่งเสริมความแข็งแกร่ง ทางเศรษฐกิจให้ประเทศสร้างความคิด สู่ธุรกิจและอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งจะทำให้ สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็น Smart Nation และมีข้อมูลมากที่สุดเมืองหนึ่งของโลก โดยใช้ ศักยภาพของ IT และข้อมูลในการลงทุน มหาศาลเพื่อสร้าง Platform ให้ประชาชน ชาวสิงคโปร์เชื่อมโยงถึงกันได้ไม่ว่าจะบุคคล สังคม หรือรัฐบาล ซึ่งมีเป้าหมายหลักที่สำคัญ (Key Milestones) ได้แก่

(1) National Digital Identity : NDI (การพัฒนาาระบบข้อมูลประจำตัว ประชาชนแห่งชาติแบบดิจิทัล) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชน/ภาคเอกชน สามารถเข้าถึงบริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ของ รัฐบาล (E-government) ได้ The Government Technology Agency : GovTech (สำนักงาน เทคโนโลยีภาครัฐ) ได้พัฒนาต่อยอดจาก

ระบบ SingPass ที่มีอยู่เดิม ซึ่ง IDA ได้ พัฒนาระบบดังกล่าว โดยหากประชาชน/ ภาคเอกชนต้องการที่จะใช้บริการ E-service ของรัฐบาลนั้น จะต้องลงทะเบียนเข้าระบบ SingPass และตั้งค่าการใช้รหัสผ่านพร้อมกับการยืนยันหมายเลขเพื่อเข้าสู่ระบบ เพื่อรับ บริการบริการ E-service ของรัฐบาล เช่น การยื่นภาษีรายได้ส่วนบุคคล การยื่นภาษีนิติ บุคคล การจดทะเบียนบริษัท การจ่ายค่าปรับ ต่าง ๆ การขอใบอนุญาตจ้างแรงงานต่างด้าว การนำเข้า/ส่งออกสินค้า การขอรับเงิน สนับสนุนตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล เป็นต้น ระบบนี้จึงเป็นเสมือน เครื่องแสดง (Token) ข้อมูลขาเข้า (Input Data) ให้ ภาครัฐมีฐานข้อมูลกลางทางการเงินของ ภาครัฐ (Big data) การวิเคราะห์ข้อมูลอย่าง ชาญฉลาด (Data Analytics) ถึงธุรกรรม ทาง การ เงิน ผิด ป ร ก ติ (Fraud Transactions) เพื่อป้องกันอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ (Economic crime) เช่น การฟอกเงิน (Money laundering) เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิด ความมั่นคงทางการเงิน (Financial Security) สำหรับรัฐบาล รวมถึงภาคเอกชนและ ประชาชนที่ใช้ข้อมูล ซึ่ง GovTech จะ ยกระดับความสามารถในการใช้งานและให้มี ความปลอดภัยเพิ่มขึ้นจากระบบ SingPass เพื่อเชื่อมต่อกับบริการต่าง ๆ ของรัฐบาล

ผ่านทางมือถือของผู้ใช้ก่อนที่จะเข้าถึงข้อมูล
ได้เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการใช้ระบบ

(2) การจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์
(Electronic Payments : E-payment)
GovTech ได้ร่วมกับ Monetary Authority
of Singapore : MAS (ธนาคารแห่งชาติ
สิงคโปร์) ได้ดำเนินการในการรวมระบบ Point
of Sale (POS) ของบัตรแทนเงินสด (E-money) ที่
หลากหลายเข้าด้วยกันและจัดให้มีเครื่องอ่าน
บัตรแทนเงินสด (E-money Reader) เพียง
เครื่องเดียว ณ จุดชำระเงินที่รองรับทุกบัตร
แทนเงินสด (Single unified point of
sales terminal) ได้ นอกจากนี้ รัฐบาลได้
สนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์มีบริการที่
เรียกว่า “PayNow” ให้ประชาชนสามารถ
ทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น โอนเงินหรือ
ชำระเงิน เป็นต้น โดยไม่มีค่าธรรมเนียม
ในการให้บริการและกรณีการทำธุรกรรม
ต่างธนาคารผ่าน Application บน Smart
phone โดยระบบ PayNow จะเชื่อมเลข
บัญชีของผู้ใช้ผ่านหมายเลขโทรศัพท์มือถือ
หรือหมายเลขบัตรประชาชน อีกหนึ่ง Key
Milestones ของ E-payment คือ มี Platform
กลางสำหรับการชำระเงินผ่าน QR code
ระหว่างต่างธนาคารได้ ซึ่งการใช้งานของ QR
code สามารถช่วยให้ประชาชนได้รับความ
สะดวกสบายในการทำธุรกรรมทางการเงิน ซึ่ง
ได้รับการสนับสนุนที่ดีจากร้านสะดวกซื้อและ

ร้านค้าทั่วไปในการใช้ QR code โดยผู้ซื้อ
สามารถสแกน QR code ของผู้ขายผ่าน
Smart Phone จากนั้นชื่อของผู้ขายจะแสดง
บนโทรศัพท์โดยทันที เมื่อชื่อของผู้ขายแสดง
ขึ้นมาและถูกตรวจสอบแล้วว่าถูกต้อง ผู้ซื้อ
สามารถเลือกชำระผ่าน Application ของ
ธนาคารที่ผู้ซื้อต้องการ เช่น DBS PayLah!
UOB Mighty และ OCBC Pay Anyone
เป็นต้น โดยไม่มีค่าธรรมเนียมการให้บริการ
และกรณีการทำธุรกรรมต่างธนาคารผ่าน
เพื่อทำการชำระค่าบริการหรือสินค้าและใส่
จำนวนเงินเพื่อชำระเงินจากนั้นระบบจะทำ
การหักค่าบริการหรือสินค้าของผู้ซื้อ
และโอนไปยัง E – wallets ผู้ขายโดยตรง
ซึ่งผูกกับเลขที่บัญชีที่ได้ลงทะเบียนไว้

(3) Smart Nation Sensor Platform
(SNSP) GovTech ได้พัฒนาระบบ SNSP เพื่อ
เชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลที่จัดเก็บจาก
หน่วยงานภาครัฐที่ให้บริการสาธารณะ (ใน
ฐานะผู้ให้บริการ) ภาคเอกชนและประชาชน
(ในฐานะผู้รับบริการ) เพื่อปรับปรุงและพัฒนา
คุณภาพของบริการสาธารณะและความ
ปลอดภัยของประชาชน เช่น การให้บริการ
และคุณภาพของน้ำประปาและไฟฟ้า การ
ดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การบริหาร
การจราจร รวมถึงเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการ
วางผังเมืองในระยะยาว

(4) Smart Urban Mobility GovTech ได้รวบรวมข้อมูลขนส่งมวลชนสาธารณะในเขตเมือง เช่นการให้บริการรถไฟฟ้า รถประจำทางสาธารณะ และรถแท็กซี่ รวมถึงสภาพการจราจรในเวลาขณะนั้นและแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทันทีเพื่อให้ประชาชนสามารถวางแผนและสามารถเลือกใช้รูปแบบการเดินทางขนส่งมวลชนสาธารณะที่เหมาะสม ณ ช่วงเวลาที่ต้องการเดินทางอย่างปลอดภัย ซึ่ง Key Milestones ที่เป็นเป้าหมายที่สำคัญรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์คือส่งเสริมและพัฒนาสาธารณรัฐสิงคโปร์ให้เป็นสังคมปลอดเงินสด (Cashless Society) โดยผ่านกลไก E-payment ของหน่วยงานภาครัฐเอกชน และประชาชนเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงิน รวมถึงการใช้ระบบ Sensor รักษาความปลอดภัยในที่สาธารณะอย่างสมบูรณ์ เพื่อสร้าง Ecosystem ให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนมีความคิดใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่การสร้างธุรกิจและอุตสาหกรรมใหม่ (Startup) ที่มีมูลค่าสูง (High value) จากการมีความคิดที่สร้างสรรค์ มีนวัตกรรม มีมูลค่าเพิ่ม และสามารถสร้างประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ ประกอบกับประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมด้วยโดยเริ่มต้นจากการพัฒนาตนเองและคนรอบข้างให้มีความรู้ความชำนาญเพื่อให้สาธารณรัฐ

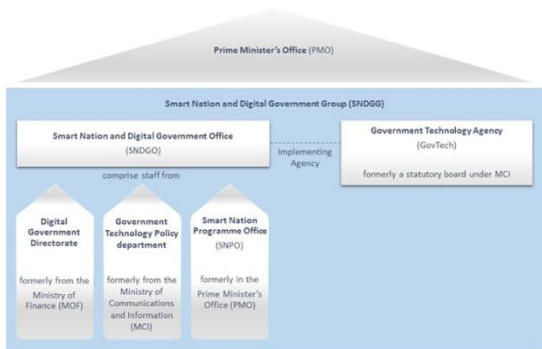
สิงคโปร์เป็นประเทศที่น่าอยู่น่าทำงานและน่าลงทุน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ประเด็นที่สอง รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้มีการจัดตั้งสำนักงาน Smart Nation and Digital Government Group : SNDGG ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักนายกรัฐมนตรี รวมถึงปรับโครงสร้างและถ่ายโอนภารกิจของหน่วยราชการใหม่ให้มีอำนาจและหน้าที่กำกับและบูรณาการในการทำงานให้มีการเชื่อมโยง (Connectivity) และเกิดการบูรณาการด้านข้อมูลเพื่อเข้าสู่การใช้ระบบ Internet of Things (IoT) ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ บน Digital Platform อีกทั้งได้มีการทดลองติดตั้ง Sensor ของระบบต่าง ๆ ในประเทศเพื่อเก็บ-วิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบการเชื่อมต่อทั้งหมด เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการใช้บริการ Online ได้ อย่างมีประสิทธิภาพในสถานที่ทุกแห่ง ดังนี้

(1) The Smart Nation and Digital Government Office : SNDGO จัดตั้งขึ้นในฐานะหน่วยงานด้านนโยบายและแผนภายใต้กำกับดูแลของสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย Digital Government Directorate (เดิมสังกัดกระทรวงการคลัง) Government Technology Policy Department (เดิมสังกัดกระทรวงการสื่อสารและสารสนเทศ) และ Smart

Nation Programme Office : SNPO (เดิมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี)

(2) The Government Technology Agency : GovTech (เดิมสังกัดกระทรวงการสื่อสารและสารสนเทศ) จัดตั้งขึ้นในฐานะหน่วยงานภาคปฏิบัติภายใต้การกำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี โดย GovTech จะดำเนินการภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ที่ SNDGO ได้วางไว้

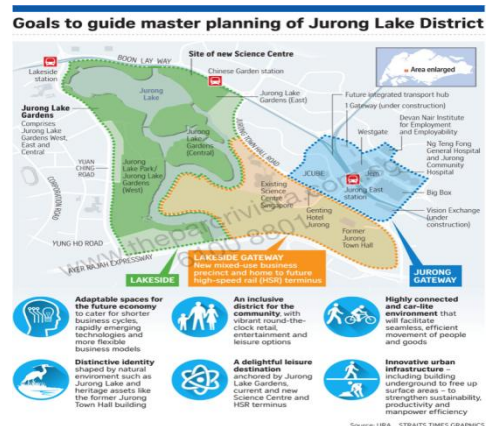
ที่มา The Government Technology Agency : GovTech

ประเด็นที่สาม การพัฒนาเขต Jurong Lake เป็นเขตนำร่อง Smart City และพื้นที่ธุรกิจแห่งที่สองของสิงคโปร์รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยหน่วยงานการพัฒนาเมืองใหม่ของสิงคโปร์ (Urban Redevelopment Authority : URA) ได้มีแผนในการพัฒนาพื้นที่เขต Jurong Lake เพื่อให้เป็นพื้นที่ธุรกิจแห่งที่ 2 ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ภายใต้แนวความคิดการขยายพื้นที่ธุรกิจและลดปัญหาความแออัดในพื้นที่ธุรกิจ

แห่งแรก รวมถึงเพื่อเป็นพื้นที่ธุรกิจนำร่องในการก้าวเข้าสู่ Smart City ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยในวันที่ 11 กรกฎาคม 2559 URA ได้ประกาศแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่เขต Jurong Lake และได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนเพื่อร่วมรับฟังแผนการพัฒนาพื้นที่ Jurong Lake และให้บริษัทภาคเอกชนมีข้อมูลเพียงพอประกอบการตัดสินใจเข้าร่วมประมูลโครงการในเขตเศรษฐกิจดังกล่าว โดยมีแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ธุรกิจเขต Jurong Lake โดยสรุป ดังนี้ (1) กลยุทธ์ในการสร้างสัญลักษณ์ที่โดดเด่นสำหรับเขตธุรกิจ Jurong Lake (2) การวางแผนพื้นที่ใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (3) การคมนาคม/ขนส่งแบบ Car-Lite (การลดจำนวนยานพาหนะ) ในเขต Jurong Lake (4) แนวความคิดการออกแบบชุมชนโดยกลยุทธ์การจัดสวนและพื้นที่สาธารณะให้มีพื้นที่สีเขียวและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (5) การปรับปรุงศาลาว่าการเก่า (Jurong Town Hall) และอาคารศูนย์วิทยาศาสตร์ (6) การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การสาธารณูปโภคและระบบเมือง (7) การใช้พื้นที่ใต้ดินให้มีประสิทธิภาพ และ (8) กลยุทธ์ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เขต Jurong Lake ตั้งอยู่ห่างจากย่านศูนย์กลางธุรกิจ (Central Business District : CBD) ด้านตะวันออกของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งใช้ระยะเวลา

เดินทางราว 40 นาทีหากเดินทางถนนด้วยเหตุนี้ เขต Jurong Lake จึงถูกเลือกให้เป็นพื้นที่นาร่องในการพัฒนาให้เป็นพื้นที่ธุรกิจแห่งที่สองของสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นชาติอัจฉริยะ (Smart Nation) หรือเมืองแห่งเทคโนโลยีของสิงคโปร์ (Smart City) ที่จะเป็ศูนย์กลางของนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน โดยพื้นที่ธุรกิจ Jurong Lake ประกอบไปด้วยห้างสรรพสินค้า Jurong Gateway สถานที่พักผ่อน Lakeside รวมถึงมีจุดสำคัญที่จะทำการพัฒนาต่อไป คือ การวางแผนพัฒนาบริเวณ Lakeside Gateway ให้เป็นพื้นที่ธุรกิจร่วมกับที่พักอาศัย และเป็นจุดเชื่อมต่อไปยังรถไฟความเร็วสูงที่วิ่งระหว่างกัวลาลัมเปอร์กับสิงคโปร์ (Kuala Lumpur-Singapore High-Speed Rail : HSR) นอกจากนี้ ในเขต Jurong Lake ยังมีพื้นที่อีก 112 ตารางกิโลเมตร ซึ่งตั้งอยู่ระหว่าง Jurong Gateway และ Lakeside ที่ยังสามารถนำไปพัฒนาเป็นสำนักงาน พื้นที่สำหรับธุรกิจร้านค้าปลีก สถานบันเทิง ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม ที่พักอาศัยริมน้ำ โรงแรม สถานที่สำหรับสนทนาการ รวมถึงพื้นที่เพื่อสาธารณชนด้วยเขต Jurong Lake จะดำเนินการตามนโยบาย Smart Nation ที่จะติดตั้งกล่องเซ็นเซอร์ตามพื้นที่ต่าง ๆ เช่น เสาไฟบนถนน หรือป้ายรอรถประจำทาง

ซึ่งระบบเซ็นเซอร์เหล่านี้ สามารถตรวจวัดมลพิษในอากาศ ปริมาณน้ำฝน และระบุพื้นที่ที่มีการจราจรติดขัดได้ นอกจากนี้ ยังมีระบบตรวจสอบว่าถังขยะที่ใดเต็มและระบบเตือนให้ผู้คนทิ้งขยะเรียบร้อยไปทิ้งลงถัง ทิ้งนี้ สิงคโปร์ได้วางโครงข่ายพื้นฐานของชาติอัจฉริยะ ด้วยการติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความเร็ว 1 GB ทั่วประเทศ ในราคา 50 เหรียญสิงคโปร์ (ประมาณ 1,200 บาท) ต่อเดือน รวมทั้งวางแผนติดตั้งจุดปล่อยอินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wireless hotspot) ไว้ในกล่องเซ็นเซอร์ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้งานสมาร์ตโฟนและแท็บเล็ต สามารถสลับการใช้งานระหว่างอินเทอร์เน็ตไร้สายและบริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายมือถือ.

ที่มา Urban Redevelopment Authority : URA

การประยุกต์ใช้กับหน่วยงานราชการ ของราชอาณาจักรไทย

จากบทเรียนความสำเร็จของนโยบาย Smart Nation แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) สามารถนำบทเรียนดังกล่าว มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของประเทศไทย ดังนี้

1. สคร. ในฐานะ Smart Office เพื่อนำรัฐบาลไทยสู่ Smart Government

สคร. มีภารกิจหลักในการบริหารและพัฒนาธุรกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ โดยการเสนอแนะนโยบายและมาตรการกำกับดูแลการประเมินผล และการพัฒนาธุรกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพรัฐวิสาหกิจและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพย์สินของรัฐ พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐซึ่งจะพบว่า สคร. เป็นองค์กรที่มีภารกิจที่สำคัญหลายด้านประกอบกับลักษณะงานโดยส่วนใหญ่เป็นงานเชิงนโยบายเช่นการเสนอประกอบความคิดเห็นในโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของรัฐวิสาหกิจไทยและการนำเสนอโยบายการพัฒนาและยกระดับบรรษัทภิบาลในรัฐวิสาหกิจให้เข้าสู่ในระดับสากล บริหารจัดการและเพิ่มมูลค่าหลักทรัพย์ของรัฐอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพเชิงรุก และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนร่วมลงทุนใน

กิจการของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าในการดำเนินกิจการ มีความโปร่งใสเชื่อถือได้และได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน ตลอดจนออกประกาศหรือหลักเกณฑ์เพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งในการปฏิบัติงานของบุคลากร สคร. จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ด้านการเงินกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจไทยและแนวทางการฟื้นฟูการดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาของรัฐวิสาหกิจไทยได้อย่างทันท่วงที ประกอบกับ สคร. ยังต้องติดต่อกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ที่หลากหลาย เช่น กระทรวงเจ้าสังกัด หน่วยงานด้านนโยบายที่เกี่ยวข้อง และรัฐวิสาหกิจไทย เป็นต้น

นักวิเคราะห์ของ สคร. ถือเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาธุรกิจไทยเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย นักวิเคราะห์คือทรัพย์สินที่มีค่าที่สุดของ สคร. ทุกสำนัก กอง กลุ่มงานภายใน สคร. จะต้องทราบถึงบทบาทและความสำคัญต่องานของ สคร. โดยไม่มีส่วนงานไหนที่สำคัญกว่าเพราะทุกคนต้องพึ่งพาและทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อน สคร. โดยการพัฒนาศักยภาพนักวิเคราะห์ของ สคร. อย่างต่อเนื่องให้สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาปรับปรุงระบบและกระบวนการ

ภายในให้สามารถพึ่งพาและทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายใน (Synergy) จากฝ่ายนโยบายและแผนและฝ่ายปฏิบัติ และสามารถประสานงานกับหน่วยงานภายนอกมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเหล่านั้นคือ ปัจจัยสู่ความสำเร็จของ สคร. (Key Success Factors) เนื่องจากภารกิจของ สคร. ในแต่ละด้านล้วนมีความซับซ้อนและหลากหลาย ทั้งนี้ จากบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักวิเคราะห์ของ สคร. จึงต้องเตรียมความพร้อมที่จะเสนอปรับเปลี่ยนนโยบายต่าง ๆ ในการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจไทย การบริหารจัดการหลักทรัพย์ของรัฐ และสนับสนุนการลงทุนของประเทศ โดยการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นักวิเคราะห์ของ สคร. จึงควรทำงานในลักษณะ Account Officer ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง (Specialist) และมีบทบาทที่สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกของรัฐวิสาหกิจไทยทั้งในภาพรวมและรายแห่งเพื่อทำหน้าที่เป็น “ผู้ถือหุ้น” ที่ดีแทนประชาชน รวมถึงสามารถให้คำแนะนำเพื่อประกอบการจัดทำนโยบายและทิศทางการพัฒนารัฐวิสาหกิจไทยได้อย่างเหมาะสม โดยควรพัฒนารูปแบบการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจรายแห่ง ตามด้วยการวิเคราะห์การดำเนินงานรัฐวิสาหกิจไทยในภาพรวมการวิเคราะห์และประเมินผล

รัฐวิสาหกิจไทย การสรุปบทวิเคราะห์หลักทรัพย์ของรัฐ และการสรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรัฐวิสาหกิจไทย เนื่องจากรัฐวิสาหกิจไทยมีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อนทิศทางของประเทศให้เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 รวมถึงเพื่อให้ สคร. เป็นเสาหลักในการพัฒนารัฐวิสาหกิจไทย การบริหารหลักทรัพย์ของรัฐ และเป็นศูนย์กลางการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน

การกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจไทยในฐานะผู้ถือหุ้นเชิงรุก (Active Shareholder) และการบริหารหลักทรัพย์เชิงรุก

สคร. มีส่วนร่วมในการยกระดับการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจไทย (Institution Reform) โดยการตรากฎหมายใหม่ที่เรียกว่าร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ... ซึ่งจะมีการจัดโครงสร้างการกำกับดูแลและการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนระหว่างผู้กำกับ (Regulator) ผู้กำหนดนโยบาย (Policy Maker) และผู้ประกอบการ (Operator) และจัดให้มีการจัดตั้งบรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ผู้ถือหุ้นเชิงรุกในรัฐวิสาหกิจประเภทบริษัท เพื่อเพิ่ม

ศักยภาพในการแข่งขันและเติบโตในเชิงพาณิชย์อย่างเต็มศักยภาพที่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการโดยบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มกลไกการติดตามการดำเนินงาน (Monitor) ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ (Transparency and Accountability) และการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance) ประกอบกับที่ผ่านมามีหลักทรัพย์ของรัฐถูกบริหารจัดการผ่านการใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นภายใต้รูปแบบที่เรียกว่าผู้ถือหุ้นเชิงรับ (Passive Shareholder) เนื่องจากภาครัฐมีข้อจำกัดในเรื่องกฎระเบียบ และบุคลากร รวมถึงงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการบริหารหลักทรัพย์ของรัฐมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการจัดการบริหารในลักษณะเชิงรุกและคล่องตัวมากกว่าเดิม (Active Portfolio Management) จึงได้มีการจัดตั้งกองทุนรวมวายุภักษ์ 1 เพื่อแหล่งระดมทุนทางเลือกของกระทรวงการคลัง เพื่อช่วยในการสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุนของประเทศบริหารจัดการหลักทรัพย์ที่รัฐถือครองอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสร้างผลตอบแทนอย่างยั่งยืนในระยะยาวและมั่นคง ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศลงทุนในกิจการที่มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อประเทศเชิงเศรษฐกิจ และจำเป็นต้องการส่งเสริมจากภาครัฐเพื่อลดภาระของรัฐ

ในการจัดสรรเงินงบประมาณ ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การสร้างความมั่นคงส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนสนับสนุนการลงทุนตามยุทธศาสตร์ชาติและเป็นประโยชน์ต่อประเทศในเชิงเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

การให้บริการประชาชนด้วย Big Data เพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้ก้าวเข้าสู่ Digital Economy

รัฐบาลไทยปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญกับตลาดนวัตกรรมด้านดิจิทัลเป็นอย่างมาก โดยได้มีการประกาศใช้นโยบาย "ประเทศไทย 4.0" ซึ่งมีความมุ่งมั่นที่ต้องการจะปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) ซึ่ง สคร. ได้ร่วมมือกับรัฐวิสาหกิจ 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคการประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาค ยกกระดับการให้บริการประชาชนด้วย BigData และเพื่อเป็นข้อมูลให้ธนาคารนำไปวิเคราะห์การขอสินเชื่อในกลุ่ม SMEs ถือเป็นก้าวแรกของการบูรณาการด้านฐานข้อมูลของรัฐวิสาหกิจผ่าน BigData เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการจัดการฐานข้อมูลภาครัฐ โดยรัฐวิสาหกิจจะมีฐานข้อมูลกลางและสามารถแลกเปลี่ยนและเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญกับรัฐวิสาหกิจอื่นได้

อีกทั้ง รัฐวิสาหกิจยังสามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ ซึ่งประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของภาครัฐเพื่อสร้างโอกาสในการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน และยกระดับความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการได้รับบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ ระบบ Big Data รัฐวิสาหกิจไทยจะมีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการแก่ประชาชน และขับเคลื่อนให้เป็นรัฐวิสาหกิจ 4.0 ต่อไป

2. โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : ECC) สู่การเป็น Smart City ประเทศไทย

การลงทุนในภาคเอกชนและรัฐใน EEC จะมีส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยให้ก้าวพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง และกระจายความแออัดจากพื้นที่ธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานครสู่พื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา สคร. ได้มีส่วนร่วมกันในการจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และกระบวนการในการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน เพื่อให้การลงทุนสำคัญ ๆ ใน EEC (EEC Track) ให้สามารถทำงานได้อย่างคล่องตัวรักษากระบวนการและมาตรฐานความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูล ตรวจสอบ

ตามการร่วมลงทุนกับเอกชนโดยทั่วไปตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 ซึ่งสามารถลดระยะเวลาการอนุมัติโครงการโดยการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนร่วมกัน และคู่ขนานกันทำให้สามารถลดระยะเวลาในการดำเนินการเหลือ 8 ถึง 10 เดือน (กรณีปกติ 40 เดือน กรณี Fast Track 20 เดือน) ซึ่งอนุมัติโครงการไปแล้วจำนวน 6 โครงการ ได้แก่ เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล ซึ่งการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมดิจิทัลจะก่อให้เกิดธุรกิจพัฒนาและให้บริการ Software และ Digital Content ให้สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่นิคม Software Park เพื่อรองรับธุรกิจพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) และดึงดูดผู้ประกอบการ E-commerce ต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในประเทศไทย รวมถึงการยกระดับภาคการค้าปลีกของไทยสู่การใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อม (Ecosystem) ที่เอื้อต่อการเริ่มต้นธุรกิจ (Start Up) สำหรับผู้ประกอบการในระแวกเดียวกัน ยังมีแผนที่จะจัดตั้งศูนย์รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผู้บริโภค (Analytics and Data Center) เพื่อให้บริการการวิเคราะห์ข้อมูลเจาะลึกของตลาด (Consumer Insights) โดยสามารถพัฒนาเป็นพื้นที่นิคม Data Center ที่ให้บริการเกี่ยวกับหน่วย

จัดเก็บข้อมูลและการประมวลผลออนไลน์ (Cloud Computing) และการป้องกันอันตรายในโลกออนไลน์ (Cyber Security) เพื่อให้ธุรกิจต่างๆ มีความคล่องตัวและเติบโตได้ด้วยการใช้ระบบดิจิทัล นอกจากนี้ ยังมีแผนพัฒนาโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) โดยใช้เทคโนโลยีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของอุปกรณ์ต่างๆ (Internet of Things) ซึ่งจะเป็นการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมโทรคมนาคมและอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิต รวมทั้งมีแผนตั้งศูนย์นวัตกรรม วิจัยและออกแบบ สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์อนาคต โดยพัฒนาศักยภาพเพื่อโอกาสในการจำหน่ายนวัตกรรมสู่ประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ในภูมิภาคใกล้เคียง เช่นเดียวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมสื่อสร้างสรรค์และแอนิเมชัน (Creative Media and Animation) โดยต่อยอดจากศักยภาพด้านการออกแบบ เพื่อยกระดับสู่การเป็นเจ้าของเนื้อหาและร่วมลงทุนกับบริษัทสตูดิโอแอนิเมชันระดับโลก

บทสรุป

รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์พัฒนาประเทศเพื่อให้กำลังก้าวสู่ Smart Nation ภายในปี 2573 โดยมี 3 ด้านที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาด้านรัฐบาล (Smart Government) และด้านเมือง (Smart City) ด้านประชาชน (Smart Citizen) เป้าหมายคือการทำให้ผู้คน

ที่อยู่ในสิงคโปร์มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การสร้างโอกาสทางธุรกิจและการส่งเสริมความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งหนึ่งใน Key Success Factor คือ การพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) การมีระบบการบริหารจัดการด้านข้อมูลที่มีคุณภาพจากระบบฐานข้อมูลกลางทางการเงินของภาครัฐ (Big data) และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างชาญฉลาด (Data Analytics) ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลไทยและหน่วยงานราชการไทยควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศไทยภายใต้แนวคิด Thailand 4.0 เนื่องจากการขาดการบูรณาการด้านข้อมูลและการเชื่อมโยงของฐานข้อมูลภาครัฐ ประกอบกับปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี (Technology Disruption) เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมไทย ทั้งนี้หากฐานข้อมูลภาครัฐที่มีอยู่เดิมไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันท่วงทีอาจจะทำให้ประเทศไทยเป็นเพียง Small Data ส่งผลให้รัฐบาลไทยเกิดค่าเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ เนื่องจากขาดความหลากหลายเชิงข้อมูล ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้ ระบบ Big Data ของรัฐบาลไทยควรมีลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ข้อมูลมีปริมาณมหาศาล (Volume) ข้อมูลเก็บได้ถี่ (Velocity) และข้อมูลมีความหลากหลาย (Variety) บน Digital Platform ในด้านฐานข้อมูลและมี

การเปิดเผยข้อมูลในลักษณะ Open Data เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลที่น่าสนใจได้ทุกที่และทุกเวลา โดยมีความปลอดภัยด้านข้อมูล (Data Security) สำหรับการนำไปใช้ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชน สร้างสังคมให้น่าอยู่และปลอดภัยและที่สำคัญคือสร้างโอกาสทางธุรกิจและส่งเสริมความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจให้ประเทศ โดยจากภารกิจที่หลากหลายของ สคร. สคร. สามารถเป็นหน่วยงานนำร่องในฐานะ Smart Office เพื่อนำรัฐบาลไทยสู่ความเป็น Smart Government และ Smart Nation แห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป